

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल - २०१७

कक्षा - आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-4)

प्रश्नपत्रम् - ५

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम् (ऐच्छिकम्)

कोड - C.E.5.4.4

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १५/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - तर्कभाषा (अनुमानखण्डान्ता)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितयोः प्रश्नयो एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । ०४
- (१) तर्कभाषायाः मङ्गलाचरणं विलिख्य तस्याः वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत
- (२) प्रमाणलक्षणं सोदाहरणं यथाग्रन्थम् उपपादयत ।
- प्रश्नः - २ अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत। १२
- (१) लक्षणस्य लक्षणं विलिख्य तेषाम् अतिव्याप्त्यादिदोषान् सोदाहरणं स्पष्टयत
- (२) त्रिविधकारणं विलिख्य अयुतसिद्धयोः सोदाहरणं वर्णनं कुरुत ।
- (३) गुणगुणिनोः समानकालीनं न जन्म किन्तु भिन्नकालीनमेव इति राद्धान्तं प्रतिपादयत ।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) तर्कभाषा इति पदस्य अर्थः ।
- (२) त्रिविधा शास्त्रस्य प्रवृत्तिः ।
- (३) करणम् ।

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ४ अधोलिखितयोः प्रश्नयो एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । ०४
- (१) यथाग्रन्थं प्रत्यक्षप्रमाणं निरूपयत ।
- (२) व्यापारलक्षणं सोदाहरणं विव्रियताम् ।
- प्रश्नः - ५ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्य निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत। ०८
- (१) यथाग्रन्थं षड्विधान् सन्निकर्षान् प्रतिपादयत
- (२) धारावाहिकज्ञानस्य प्रत्यक्षत्वम् उपपादयत ।
- प्रश्नः - ६ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०३
- (१) किं नाम प्रत्यक्षम् ?
- (२) अभावप्रत्यक्षे कः सन्निकर्षः ?
- (३) सम्बन्धः कतिविधः ? किं तत् ?
- (४) इन्द्रियजा प्रमा का ?
- (५) प्रत्यक्षे यदा निर्विकल्पकज्ञानं करणं तदा तस्य फलं किम्?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्न: - ७ अधोलिखितयोः प्रश्नयो एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । ०४
- (१) परामर्शस्य तृतीयज्ञानत्वम् उपपादयत ।
(२) उपाधेः यथाग्रन्थं प्रतिपादनं कुरुत ।
- प्रश्न: - ८ अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत । १२
- (१) अनुमानलक्षणं विलिख्य परार्थानुमानस्य यथाग्रन्थम् उपपादनं कुरुत ।
(२) अन्वयव्यतिरेकि-केवलान्वयि-केवलव्यतिरेकीति हेतुत्रयस्य लक्षणं विलिख्य केवलव्यतिरेकिहेतुं प्रतिपादयत ।
(३) हेत्वाभासलक्षणं विलिख्य बाधितहेत्वाभासं चर्चयत ।
- प्रश्न: - ९ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) व्याप्तिः ।
(२) लिङ्गम् ।
(३) द्विविधम् अनुमानम् ।

चतुर्थान्विति: (Unit-४)

- प्रश्न: - १० अधोलिखितयोः प्रश्नयो एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत । ०४
- (१) यथाग्रन्थम् उपमानप्रमाणं वितनुत
(२) वाक्यलक्षणं विलिख्य आकाङ्क्षादीनां विवरणं लिखत ।
- प्रश्न: - ११ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) न्यायदर्शनरीत्या शब्दप्रामाण्यविचारं स्पष्टयत ।
(२) वाक्यार्थज्ञानस्य प्रक्रियां यथाग्रन्थं प्रतिपादयत ।
- प्रश्न: - १२ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत । ०३
- (१) को नाम आसः ?
(२) किं नाम पदम् ?
(३) कीदृशं वाक्यं सर्व प्रमाणम् ?
(४) आकाङ्क्षा चेतनस्य उत अचेतनस्य धर्मः ?
(५) तर्कभाषाकारः कः ?

Answer Key

कक्षा - आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-4)

प्रश्नपत्रम् -५

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम् (ऐच्छिकम्)

कोड - C.E.5.4.4

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १५/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - तर्कभाषा (अनुमानखण्डान्तो)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - ३
१. तर्कन्यन्ते प्रतिपाद्यन्ते इति तर्काः । ते भाष्यन्ते अनया इति तर्कभाषा ।
 २. उद्देशः लक्षणं परीक्षा चेति ।
 ३. साधकतमं करणम् । अतिशयितं साधकं साधकतमं प्रकृष्टं कारणम् इत्यर्थः ।

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ६
१. साक्षात्कारिप्रमाणकरणं प्रत्यक्षम् ।
 २. विशेषणविशेष्यभावः ।
 ३. द्विविधः । संयोगः समवायश्च ।
 ४. साक्षात्कारिप्रत्यक्षप्रमाणम् ।
 ५. हानादिबुद्ध्यः ।

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्नः - ९
१. साहचर्यनियमो व्याप्तिः । स्वाभाविकः सम्बन्धः व्याप्तिः इत्यर्थः ।
 २. लीनमर्थं गमयति इति लिङ्गम् । व्याप्तिबलेनार्थगमकं लिङ्गम् । यथा धूमोऽग्नेर्लिङ्गम् ।
 ३. स्वार्थं परार्थञ्च ।

चतुर्थान्विति: (Unit-4)

- प्रश्नः - १२
१. यथाभूतस्यार्थस्य उपदेष्टा पुरुषः ।
 २. वर्णसमूहः ।
 ३. परमाप्तश्रीमहेश्वरेण उक्तम् ।
 ४. चेतनस्य ।
 ५. केशवमिश्रः ।